

pravne i institucionalne okvire za učinkovito i sustavno suzbijanje korupcije. Nadalje, treba dodatno povećati transparentnost listi čeka, kao i transparentnost u radu cjelovitog zdravstvenog sustava. Naposljetku, treba bolje regulirati zakonske uvjete po kojima liječnici zaposleni u državnim zdravstvenim ustanovama mogu pružati zdravstvene usluge u okviru svoje privatne prakse.

Zaključno: Iako su vidljivi napreci u provođenju obaju procesa, poglavito u kontekstu suradnje i koordinacije među akterima te vidljivosti programa, fokus ove Konferencije bio je usmjeren na negativne učinke financijske krize koja je multiplicirala različite socijalne probleme. Nadalje, pod utjecajem krize došlo je i do intenzivnijeg promišljanja o povezivanju različitih aktera/sektora i sinergijskom učinku usmjerenom prema krajnjim korisnicima (prvenstveno radno aktivnima). Provođenje mjera i upravljanje ovim procesima predstavlja izazov za uključene dionike. Stoga će biti zanimljivo vidjeti kako će se već započeti ili planirani reformski procesi uklopiti u strukturu modela otvorene koordinacije (JIM-a i JAP-a) te koja će se inovativna rješenja osmisliti i kakve će rezultate polučiti dodatni naponi u vremenu krize.

Ivan Lakoš

doi: 10.3935/rsp.v17i2.950

AKADEMIJA ZA EUROPSKO PRAVO: GODIŠNJA KONFERENCIJA O RADNOM PRAVU EU-a

Trier, 25. – 26. ožujka, 2010.

Akademija za europsko pravo (*Europäische Rechtsakademie Trier* – ERA)

omogućila je sudionicima Godišnje konferencije o radnom pravu EU-a susret s vodećim stručnjacima (praktičarima i sveučilišnim nastavnicima) koji se bave radnim pravom EU-a. Izlagači, kojima je zadatak bio iznijeti svoje stavove o novostima u razvoju legislative i sudske prakse u području radnog prava EU-a, bili su sljedeći: prof. Catherine Barnard sa Sveučilišta Cambridge i Trinity College, odvjetnik Rachid Brihi iz Francuske koji u svojoj praksi zastupa sindikate, dr. Katharina Dahm sa Sveučilišta Johannes Gutenberg u Mainzu, prof. Marc de Vos sa Sveučilišta Ghent, odvjetnik John Hendy iz Londona koji zastupa sindikate, prof. Jonas Malmberg s Pravnog fakulteta u Uppsali, prof. Michel Miné iz Pariza i njemački odvjetnik dr. Sascha Morgenroth koji u svojoj praksi savjetuje poslodavce. Iz strukture izlagača vidljiva je zastupljenost obiju interesnih strana – sudionici konferencije imali su priliku čuti stavove bliske radnicima kao i one bliske poslodavcima. Jednako tako, izlagači – sveučilišni nastavnici, iako interesno neutralni, bili su kritični prema pojedinim rješenjima sadržanim u pravnoj stečevini EU-a. Još raznolikija bila je struktura sudionika – bilo je predstavnika vlada (ministarstava rada) država članica EU-a, predstavnika sindikalnih i poslodavačkih udruga te sveučilišnih nastavnika koji se bave radnim pravom.

Prvi izlagač **dr. Sascha Morgenroth** govorio je o novijim slučajevima Europskog suda pravde koji se odnose na radničku participaciju (slučajevi *Mono Car Styling SA*, *Fijitsu Siemens Computers* i *Dansk Arbejdsgiverforening*) te o značajnim novinama sadržanim u Direktivi 2009/38/EZ o europskim radničkim vijećima. Kao pozitivnu stranu rješenja sadržanih u navedenoj direktivi istakao je činjenicu da promiču atmosferu dijaloga, ali istodobno su vrlo složena i u postupovnom smislu zahtijevaju mnogo vremena.

Drugi izlagač **Rachid Brihi** bio je još kritičniji prema navedenoj direktivi. Baš stoga što se na nju čekalo preko deset godina, za njega, ona predstavlja veliko razočarenje. Smatra da su odredbe te direktive nejasne glede funkcija europskog radničkog vijeća te da zato stvaraju pravnu nesigurnost. Ipak, ističe i njene prednosti - odredbe prvenstveno tehničkog karaktera koje su rezultat uključivanje u njen sadržaj stavova izraženih u praksi Europskog suda pravde (slučajevi Bofrost, Kühne i Nagel).

Treći izlagač **prof. Michel Miné** koncentrirao se na dvije teme: najnoviji razvoj europskog radnog prava glede radnog vremena i glede diskriminacije na temelju dobi. Sudionici konferencije mogli su iz njegova izlaganja saznati da, iako je propao pokušaj iz 2009. godine da se izmijeni Direktiva 2003/88/EZ o određenim aspektima organizacije radnog vremena, i dalje za njenu izmjenu postoje inicijative i konkretni koraci. Analizirajući tri slučaja o kojima je odlučivao Europski sud pravde (slučajevi Petersen, Wolf i Küçükdeveci), ukazao je na pravac u kojem ide radnopravna zaštita (i iznimke) od dobne diskriminacije u okviru EU-a.

Četvrta izlagačica **dr. Katharina Dahm** govorila je o pomirenju privatnog i profesionalnog života radnika. Pritom je analizirala noviju praksu Europskog suda pravde, odredbe nove Direktive o roditeljskom dopustu i prijedlog nove Direktive o roditeljskom dopustu. U svojem izlaganju spomenula je iznenađujuću statistiku prema kojoj viša stopa zaposlenosti žena dovodi do više stope nataliteta te da radnici koji rade u punom radnom vremenu imaju više djece od radnika koji rade u nepunom radnom vremenu. To je protumačila njihovom većom materijalnom sigurnošću uslijed koje se odlučuju na nova roditeljstva. Istaknula je i pomake u Njemačkoj glede korištenja roditeljskog dopusta od strane očeva djece. Dok je 2007. godine tek 3,5% očeva u Njemačkoj koristilo

roditeljski dopust, uvođenjem neprenosivog dijela roditeljskog dopusta i naknađivanjem plaće tijekom njihova korištenja, 2009. godine je zabilježen značajan rast broja očeva koji se odlučuju koristiti roditeljski dopust (njih 18,6%).

Peti izlagač **prof. Marc de Vos** upoznao nas je sa slabo poznatim Europskim fondom za prilagođavanje globalizaciji (*European Globalisation Adjustment Fund*). Svrha je tog fonda da pruži podršku odnosno da se solidarizira sa »žrtvama« globalizacije (globalne krize). Kritizirao je odredbe Uredbe 1927/2006 o osnivanju Europskog fonda za prilagođavanje globalizaciji (Uredba je izmijenjena Uredbom 546/2009) jer je pretpostavkama na temelju kojih države članice traže sredstva iz navedenog fonda gotovo nemoguće udovoljiti, a i postupak predugo traje. Uspoređujući navedeni fond sa sličnim programom koji je 60-ih godina prošloga stoljeća postojao u SAD-u (*Trade Adjustment Assistance*) i koji se nije pokazao efikasnim, smatra ga simboličkim a ne strukturalnim rješenjem.

Šesti izlagač **prof. Jonas Malmberg** govorio je o iskustvima glede izaslanih radnika koja su uslijedila u nordijskim državama članicama EU-a nakon slučaja Laval. Naime, nakon tog slučaja i u Danskoj i u Švedskoj došlo je do promjena, odnosno prijedloga za promjenama odgovarajućih zakona. U Danskoj, upravo zbog slučaja Laval, došlo je do izmjene Zakona o izaslanim radnicima. Taj zakon onedavno je dopuštao sindikatima organiziranje industrijskih akcija protiv stranog pružatelja usluga u cilju sklapanja kolektivnog ugovora kojim bi se isključivo uredilo pitanje plaća izaslanih radnika, ali ne i drugi uvjeti rada. I u Švedskoj su, pri donošenju prijedloga novog propisa kojim bi se uredile industrijske akcije usmjerene uređivanju uvjeta rada za izaslane radnike, bili potaknuti slučajem Laval, ali taj propis u vrijeme održavanja konferencije još nije bio prihvaćen u švedskom parlamentu.

Sedmi izlagač **John Hendy** upoznao nas je s praksom Europskog suda za ljudska prava glede prava na udruživanje u sindikate i prava na štrajk (slučajevi Demir i Baykara protiv Turske, Enerji Yapi-Yol Sen protiv Turske, Danilenkov protiv Rusije, Saime Özcan protiv Turske, Kaya i Seyhan protiv Turske). Analizirajući slučajeve iz svoje prakse, izlagač ističe kako kao zastupnik interesa sindikata često nije uspješan pred engleskim sudovima jer je zaštita sindikalnih prava u Velikoj Britaniji slaba.

Posljednja izlagačica **prof. Cathrine Barnard** naslovila je svoje izlaganje Lisabonski ugovor i socijalna politika. Ukazala je na novi jezik korišten u čl. 2. i 3. Ugovora o EU-u, tj. spominjanje solidarnosti i socijalno tržišnog gospodarstva, što, dakako, otvara pitanje o mogućem novom smjeru djelovanja EU-a glede socijalne politike. Govorila je i o Povelji temeljnih prava EU-a kao o prvom nadnacionalnom dokumentu u kojem su gospodarska i socijalna prava ravnopravna građanskim i političkim pravima. Međutim, istaknula je dihotomiju prava i načela sadržanih u toj Povelji, te da za razliku od prava, načela nisu izravno primjenjiva. U tom kontekstu, značajan je slučaj Küçükdeveci kao prvi slučaj u kojem

se Europski sud pravde pozvao na Povelju temeljnih prava EU-a nakon stupanja na snagu Lisabonskog ugovora. Spomenula je i da su poduzeti koraci za pristupanje EU-a Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (što omogućuje čl. 6. Ugovora o EU-u), ali da taj postupak neće biti jednostavan.

Svako od navedenih izlaganja potaklo je živu raspravu među sudionicima koji su redom imali različita mišljenja o istom pravnom pitanju. Sudionici, iako i sami stručnjaci za radno pravo, pokazalo se, imaju što čuti od izlagača i jedni od drugih, pogotovo glede toga kako pravna stečevina »živi« u njihovim nacionalnim zakonodavstvima i kako je razumiju/primjenjuju nacionalni sudovi. U tom pogledu osobito je zanimljivo bilo čuti kako se različiti pravni krugovi (skandinavski, kontinentalni, anglosaski) prilagođavaju zajedničkim pravnim rješenjima sadržanim u pravnoj stečevini EU-a. Konferencija se pokazala kao vrijedno mjesto razmjene mišljenja i iskustava pravnih stručnjaka koji se bave radnim pravom.

Ivana Grgurev